

Бездітко Н.В., Чичикіна І.Г.

Національний фармацевтичний університет

Аналіз сучасного фармацевтичного ринку інгібіторів ангіотензинперетворюючого фермента в Україні

ph-econot@niph.edu.ua

Вступ. Інгібітори ангіотензинперетворюючого фермента (іАПФ) є групою препаратів, що володіють доведеною здатністю знижувати смертність від серцево-судинних захворювань (ССЗ), в першу чергу таких, як артеріальна гіпертензія (АГ), ішемічна хвороба серця (ІХС), хронічна серцева недостатність (ХСН). Завдяки здатності здійснювати кардіопротекторну та нефропротекторну дію іАПФ не лише продовжують життя пацієнтів із ССЗ, а сприяють підвищенню його якості. Препарати цієї групи також здатні здійснювати нефропротекторну дію у хворих на цукровий діабет (ЦД), при хронічній хворобі нирок (ХХН). Ці унікальні властивості зробили іАПФ незамінними в лікуванні основних ССЗ, діабетичних та інших ураженнях нирок. Означені показання до застосування є підґрунтям щодо високого рівня споживання іАПФ, що в свою чергу, потребує достатнього асортименту та широкого діапазону цін на ЛП цієї групи.

Мета роботи – аналіз асортименту та цінової доступності ЛП групи іАПФ на сучасному фармацевтичному ринку України.

Матеріали та методи дослідження. Аналіз асортименту та ціни на упаковку ЛП групи іАПФ на сучасному фармацевтичному ринку України проводився на ґрунті даних системи дослідження ринку «Pharmexplorer» компанії «Моріон» (за станом на грудень 2018 р.). Соціально-економічна доступність іАПФ, що наявні на ринку, визначалась за допомогою показника адекватності платоспроможності (Ca.s.).

Результати дослідження. У 2018 р на вітчизняному фармацевтичному ринку було представлено 10 МНН монопрепаратів іАПФ та 15 їх комбінацій з препаратами інших груп, а саме з діуретиками та антагоністами кальцію. Загалом були наявні 104 ТН – 70 ТН монопрепаратів та 34 ТН комбінованих іАПФ. Найбільша кількість ЛП представлена для МНН еналаприлу (15 моно та 15 комбінацій), лізиноприлу (19 моно- та 3 комбінації) та раміприлу (17 моно та 3 комбінації). Вітчизняні препарати наявні для 4 з 10 МНН монопрепаратів (еналаприл, каптоприл, лізиноприл та раміприл) та лише для однієї комбінації (каптоприл з діуретиками). Загалом вітчизняні іАПФ складають 24% від загального асортименту групи.

Ціновий діапазон вартості за упаковку ЛП групи іАПФ достатньо широкий. Для вітчизняних ЛП він коливається від 4,67 грн. до 126,19 грн., для ЛП іноземного виробництва – від 57,8 грн. до 379,8 грн. Найдорожчими є ЛП нових іАПФ: зофеноприлу (від 126,8 грн за упаковку), хінаприлу (від 202,4 грн), фозиноприлу (від 109,8 грн), комбінації зофеноприлу з діуретиками (від 301,6 грн), хінаприлу з діуретиками (від 191,2 грн), фозиноприлу з діуретиками (274,8 грн), а також еналаприлу з антагоністами кальцію (від 215,8 грн).

Усі наявні на ринку іАПФ вітчизняного виробництва за показником адекватності платоспроможності (Ca.s.) відносяться до категорії високодоступних. Високодоступними є також 80% іАПФ закордонного виробництва. До середньодоступних належали окремі ЛП лізиноприлу, піриндоприлу, зофеноприлу та комбіновані препарати піриндоприлу та зофеноприлу з діуретиками.

Висновки. У 2018 році на фармацевтичному ринку України був наявний достатній асортимент ЛП групи іАПФ (10 МНН моно- та 15 комбінованих ЛП, що їм відповідали 104 ТН). На ринку переважали ЛП іноземного виробництва (76% асортименту). Ціни на упаковку іАПФ коливалися в широкому діапазоні – від 4,67 до 379,8 грн., що надає споживачеві реальну можливість обирати ЛП як з позицій ефективності та безпеки, так і платоспроможності пацієнта. Абсолютна більшість ЛП групи іАПФ, як вітчизняного, так і іноземного виробництва є високодоступними ліками для населення України відносно

середньої заробітної плати на даний час та відповідно до показника адекватності платоспроможності.

Британова Т.С., Кузубова Е. П.

Запорізький державний медичний університет

Аналіз вибору споживачів діагностичних тестів і тест-систем в аптечному асортименті

goculyats@gmail.com

Експрес-тести почали застосовувати приблизно з 50-х років ХХ століття. При цьому в основі методу була візуальна оцінка кольору та його інтенсивності, що виявлялося в ході аналізу на діагностичній смужці. Таку методику перейняла низка фармацевтичних компаній. І незабаром на зміну дослідним зразкам продукції прийшло широке промислове виробництво тест-систем.

В Україні діагностика інфекційних захворювань із застосуванням швидких тестів проводиться вже більше 10 років. За цей період основними споживачами виявили себе, насамперед, організації самостійних форм діяльності, консультативні кабінети, сімейні лікарі, лікарі швидкої та невідкладної медичної допомоги. Все більшу зацікавленість до швидких тестів проявляють керівники державних медичних установ і закладів, що мають недостатньо забезпечені обладнанням лабораторії, проте бажають одержувати достовірні результати дослідження без використання дорогого устаткування.

Метою нашого дослідження став аналіз рівня поінформованості та доступності для споживачів роздрібною аптечною мережею діагностичних тестів і тест-систем, щодо наявності такого виду діагностики захворювань або контролю особливого стану організму.

Дослідження проводились з використанням методу анкетування фармацевтичних працівників в аптечних закладах Запорізької, Дніпропетровської, Херсонської, Донецької та інших областей. В опитуванні приймали участь 60 респондентів.

Результати проведеного анкетування були розподілені на дві групи. До першої групи ввійшли запитання, де варіант відповіді був один. Це такі запитання, як: стать споживача і країна-виробник даного товару. В результаті анкетування встановлено, що переважну більшість серед споживачів становлять жінки – 95 %, чоловіки лише 5 %. Під час вибору споживачів, на думку фармацевтичних працівників, між вітчизняними та іноземними виробниками, перевагу надають іноземним виробникам, що складає 74,6 %, а вітчизняним лише 25,4 %.

До другої групи ввійшли запитання, які містять декілька варіантів відповідей. Це такі питання, як: вікова категорія споживачів, фактори на які звертають увагу споживачі при виборі того чи іншого тесту та групи діагностичних тестів і тест-систем за призначенням. В результаті аналізу вікової категорії споживачів, респонденти відзначили, що дітям запитують – 30,5 % споживачів, підлітки у віці 18-20 років – 15,3 %, вікова група 20-25 років – 37,3 %, вікова група 25-30 років – 37,3 %, вікова група 30-35 років – 39 %, вікова група 35-40 років – 25,4 %, вікова група 40-45 років – 10 %, та люди похилого віку – 35,6 %. Відносно факторів, які впливають на вибір товару, відсоток споживачів, які надають перевагу ціні товару склав – 72,9 %, зручності застосування – 42,4 %, країні-виробнику – 22 % і фірмі-виробнику – 20,3 %. Особливу увагу привернув такий критерій, як вибір тестів і тест-систем за призначенням. На сьогоднішній день, загальна кількість найменувань, які можуть запропонувати споживачеві аптечні заклади серед діагностичних тестів і тест-систем перевищує більше ніж сорок груп. Так, фармацевтичні працівники зазначили, що найбільшим попитом серед споживачів користуються наступні групи: тести для визначення вагітності та овуляції – 86 %, тести для визначення рівня глюкози в крові – 62,7 %, тести для визначення ротавірусної інфекції – 54,2 %, тест-смужки для аналізу сечі – 40,7 % респондентів. Попит на всі інші групи діагностичних тестів та тестових систем знаходиться в межах менше ніж 10 %.